

روش نگارش پایان نامه

پایان نامه دارای ۵ فصل می باشد به شرح ذیل

فصل اول: شامل

۱. موضوع پژوهش
۲. بیان مسئله پژوهش
۳. اهداف
۴. فرضیه یا سوالات
۵. تعریف واژگان
۶. پیش فرض های پژوهش
۷. محدودیت های پژوهش : (محدودیت های در اختیار پژوهشگر)
(محدودیت های خارج از اختیار پژوهشگر)

فصل دوم: شامل

۱. چهارچوب پنداشتی یا نظری پژوهش
۲. مروری بر مطالعات

فصل سوم: شامل

۱. روش پژوهش (متدولوژی تحقیق)
۲. ملاحظات اخلاقی میباشد.

۱. روش پژوهش

- نوع پژوهش
- جامعه ، نمونه ، مشخصات واحد های مورد پژوهش ، روش نمونه گیری،
- محیط پژوهش
- گرد اوری داده ها

الف: روش گرد اوری داده ها

ب : ابزار گرد اوری داده ها

- خصوصیات ابزار گرد اوری داده ها:

الف : اعتبار علمی ابزار (روایی)

ب : اعتماد علمی ابزار (پایایی)

- نحوه استفاده از ابزار گرد اوری داده ها
- روش تجزیه و تحلیل داده ها: طبقه بندی و روش های آماری و تست های آماری
بکار گرفته شده ذکر گردد

۲. ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم: شامل

۱. یافته های پژوهش

- جداول
- نمودار ها

فصل پنجم: شامل

۱. بحث و بررسی یافته ها

۲. نتیجه گیری نهایی

۳. پیشنهادات برای کاربرد یافته ها

۴. پیشنهادات برای پژوهش های بعدی

منابع:

به سیستم ها روارد در انتهای هر فصل باید نوشته شوند

فصل اول

۱- موضوع پژوهش (باید با موضوعی که در کمیته پژوهش تایید شده مطابقت داشته باشد)

۲- بیان مسئله پژوهش یا زمینه پژوهش

بیان مسئله باید حاوی موارد ذیل باشد

- مقدمه :

باید با اشاره مختصر به مشکل مورد نظر و هدف از انجام تحقیق باشد. چون اولین قسمت پایان نامه است باید گیرائی خاص داشته و با جملات صحیح و زیبا نگارش شود. و دارای منابع کاملا جدید (حداقل پنج سال گذشته) باشد.

- تعریف مساله :

در این قسمت باید مشکل دقیقا معرفی و توصیف شود.. بیان مختصری از تاریخچه و سابقه علمی مسئله و اینکه موضوع از چه زمانی شروع و در جامعه بصورت مشکل درآمده است.

- وسعت و پراکندگی :

اشاره به وسعت و پراکندگی مسئله در جامعه با ذکر امار در جوامع مختلف و جامعه مورد نظر ، چنانچه آمار مناسب در ایران وجود نداشته باشد، پژوهشگر می تواند شخصا آنرا جمع آوری نماید.

- اهمیت مساله و لزوم اجرای پژوهش:

نگارش اینکه چه مسائل و مشکلاتی هم چنان حل نشده باقی مانده اند و این تحقیق چه مشکلی را حل خواهد کرد.

- ذکر اهمیت تحقیق از جنبه های مختلف حرفه ای، اقتصادی و اجتماعی و تاثیر آن بر سلامت و امنیت جامعه .
- فوایدی که با حل آن حاصل می گردد: پژوهشگر باید دقیقا فوائد اجتماعی، حرفه ای و شخصی پژوهش مورد نظر را عنوان نماید.

- شرح مختصری از تحقیقات قبلی و اقدامات انجام شده در رابطه با موضوع:

- اگر در تحقیقات گذشته در رابطه با موضوع سوالاتی هنوز بدون پاسخ مانده است یا در صورتیکه علل یافته شده در بررسیهای قبلی با یکدیگر تناقض داشته به عبارت دیگر تناقضی بین راه حل های موجود و مشکل باشد، تماما باید ذکر گردد.

-راه حل های موجود و اقدامات انجام شده:

ارائه بحث متقاعدکننده ای که چرا راه حل های موجود و اقداماتی که تا کنون انجام شده برای حل این مشکل کافی نبوده و با پژوهش حاضر چگونه می توان جهت کاهش مسئله راه حل دیگر و مناسب تری را ارائه نمود .
مثلا ذکر انواع روش های درمانی در مورد یک بیماری و اثر بخشی هر یک از آنها و اینکه در پژوهش حاضر، چرا درمان خاصی انتخاب و مورد پژوهش قرار می گیرد .

- تجربیات پژوهشگر در رابطه با موضوع: در صورتیکه وجود داشته باشد، باید ذکر گردد.

-جمع بندی : در انتها باید کل مطلب را جمع بندی و یک شمای کلی از پژوهش مطرح نمود.

نکته مهم:

- نگارش بیان مسئله پژوهش در طرح پژوهش یا پروپوزال بهتر است کوتاه و ۲-۱ صفحه باشد.
- مسئله پژوهش در پایان نامه ۱۰-۸ صفحه باشد.

۳- اهداف پژوهش

به دو صورت نوشته میشود: اهداف کلی، اهداف ویژه

الف - اهداف کلی در واقع همان موضوع پژوهش است که بصورت افعال رفتاری بیان میشود.

ب- اهداف ویژه : ذکر گام به گام تحقیق تا رسیدن به هدف کلی است.

- با مجموع اهداف ویژه باید بتوان به هدف کلی دست یافت.
- هر هدف ویژه باید بتواند خود موضوع تحقیق بوده و با یک توالی منطقی جنبه های گوناگون مسئله را در برگیرد.
- باید به زبان علمی و به روشنی آنچه را که تصمیم به انجام آن داریم مشخص نماید.
- اهداف ویژه راهنمایی برای تهیه ابزار گرد آوری اطلاعات هستند.

- از بکارگیری افعال مبهم و غیر قابل اندازه گیری باید اجتناب نمود. وبا استفاده از افعال عملی که برای سنجش از ویژگی کافی برخوردار باشند بیان شوند.
- در قسمت تعبیر و تفسیر داده ها باید بتوان هر هدف و یژه را مورد بحث قرار داد بنابراین باید طوری مطرح شوند که قابل سنجش و اندازه گیری باشند
- برای مشخصات هدف نوشته نمیشود و فقط در قسمت توصیف نمونه از آن استفاده میشود.

۴- فرضیه ها یا سوالهای پژوهش

- فرضیه باید بصورت یک جمله خبری بیان شود.

- فرضیه باید رابطه بین دو متغیر را بیان کند. و فقط برای متغیرهای اصلی پژوهش نوشته میشود و برای متغیرهای مداخله گر که در اهداف آمده اند فرضیه نوشته نمیشود.

- اگر بیش از دو متغیر داشته باشیم باید بیش از یک فرضیه نیز داشته باشیم .

- فرضیه باید روشن و دقیق بوده و کامل بیان شود. باید جامعه را برگیرد همانطور که در بیان مسئله آمده و لزومی ندارد محیط و سال و غیره را ذکر نمود.

- فرضیه باید قبل از بررسی تدوین گردد و برای هر پژوهش متناسب ترین فرضیه ها را باید مطرح نمود که بتواند تمام جنبه ها مسئله تحقیق را مورد آزمایش قرار دهد .

- فرضیه باید آزمون پذیر باشد یعنی با آزمونهای آماری آنها را بتوان آزمون نمود.

- چنانچه نتوان برای پژوهش فرضیه مطرح نمود باید سؤال پژوهش داشت.

- مطالعات توصیفی به غیر از همبستگی نیاز به فرضیه ندارند و سوالات تحقیق اینگونه مطالعات را هدایت می نمایند.

۵- تعریف واژگان

- از آنجائی که بسیاری از واژه ها و اطلاعات معانی گوناگون دارد که ممکن است مورد نظر محقق نباشد، لذا باید کلیه واژه ها را از عنوان بیرون کشیده و توصیف نمود تا دیگران نیز منظور پژوهشگر را درک نمایند

- بجز متغیرهای پژوهش که باید حتما بصورت قابل اندازه گیری و هم بصورت نظری و عملی تعریف شوند بقیه واژه ها برحسب لزوم تعریف می شوند.

- ترتیب نوشتن واژه ها اهمیت دارد و باید اولویتها در نظر گرفته شود.

بعضی از واژه ها فقط تعریف نظری دارند.

بعضی از واژه ها فقط تعریف عملی دارند.

بعضی از واژه ها هم تعریف نظری و هم تعریف عملی دارند.

- در تعاریف نظری واژه ها از مطالب علمی با استفاده از نوشته صاحب نظران استفاده میشود.

برای هر واژه تنها یک تعریف کامل کافی است ولی گاهی لازم می شود برای تکمیل تعریف یک واژه از چند تعریف استفاده شود که کامل کننده هم باشند.

- تعاریف عملی واژه ها عبارتست از توصیفی از واژه به آن صورت که ما می خواهیم که باید حتما قابل اندازه گیری باشد.

روش سنجش متغیرهای و طریق طبقه بندی داده ها حتما باید در تعاریف عملی ذکر شود.

۶- پیش فرضهای پژوهش

- پیش فرضها باید بصورت جملات تاکیدی و در اکثر مواقع بصورت مستند نوشته شوند.

- باید پیش فرض هائی را که ستونهای پژوهش را تشکیل میدهند ذکر نمود و تعداد زیاد پیش فرضها یا تعداد کمتر آنها نشانه بهتر بودن آن نیست.

- نوشتن فقط یک پیش فرض برای هر قسمت کافی است.

- از آنجائی که پراکندگی موارد از یک جامعه به جامعه دیگر متفاوت است لذا آمارها را نمیتوان بعنوان پیش فرض محسوب نمود مگر در موارد خیلی نادر با در نظر گرفتن موضوع پژوهش.

- پیش فرضها باید با یک روال منطقی و به ترتیب اولویت نوشته شوند.

۷- محدودیت های پژوهش

جنبه هائی از پژوهش هستند که میتوانند نتایج تحقیق را تحت تاثیر قرار داده و تعمیم پذیری یافته های حاصل از تحقیق را محدود نمایند. تشخیص این محدودیتها اهمیت بسیار دارد.

محدودیتها به دو نوع تقسیم شده اند:

الف- محدودیت های در اختیار پژوهشگر

این محدودیت ها در طول تحقیق مشخص می شوند و مربوط به متغیرهای مداخله گری هستند که اگر چه از ابتدا جز مشخصات جامعه تعیین نشده اند ، پژوهشگر آنها را در نظر گرفته تا در انجام تحقیق راحت تر باشد

این محدودیت ها میتوانند شامل موارد ذیل باشند :

ب- محدودیت های خارج از اختیار پژوهشگر

این محدودیت ها متغیرهای مداخله گری هستند که بر نتایج تحقیق تاثیر گذاشته ولی خارج از کنترل محقق است. این متغیرها باید توسط پژوهشگر شناسائی شده ، توضیح داده شوند و علت عدم کنترل آن را نیز باید ذکر کند مثل.

۱-حالات روحی روانی افراد

۲- تفاوت های فردی در مورد درک مفاهیم در صورتیکه تلاش محقق موثر نباشد نیز خارج از کنترل پژوهشگر میباشد

فصل دوم

این فصل شامل چهارچوب پنداشتی یا نظری و مروری بر مطالعات میباشد

۱- چهارچوب پنداشتی یا نظری پژوهش

- یک پژوهش معتبر پژوهشی است که دارای یک چهارچوب پنداشتی یا در چهارچوب یک نظریه خاص انجام شود.
- فقط یک چهارچوب را باید انتخاب نمود یا پنداشتی یا نظری.
- چهارچوب باید خلاصه و جامع نوشته شود.
- چهارچوب باید مستقیماً به موضوع پژوهش ارتباط داشته باشد.
- چهارچوب باید در برگزیده مفاهیم اصلی پژوهش بوده با یک روال منطقی و در ارتباط با یکدیگر نوشته شده و با عناوین مختلف از یکدیگر جدا نگردند.
- مطالب در این قسمت باید حداقل ۲۰ و حداکثر در ۲۵ صفحه بیان گردند.
- در طرح پیشنهادی کافی است که مفاهیم موجود مشخص شده و در صورت لزوم شرح مختصری در باره آنها داده شود حد اکثر در ۲ صفحه.

۲- مروری بر مطالعات

- در اینجا باید حداقل ۸ تحقیق گزارش شود که تعدادی از آن مجلات خارجی و تعدادی در ایران انتخاب و جدید باشند.
- برای تهیه هریک از تحقیقات از چکیده آنها نباید استفاده کرد. بلکه باید گزارش کامل پژوهش ها مورد نظر قرار گیرد.
- گزارش یک تحقیق باید کامل ، جامع و در برگزیده موارد زیر باشد:

• شناسنامه تحقیق : شامل

نام نویسنده ، زمان مطالعه ، نوع مطالعه ، عنوان وهدف از تحقیق ، محیط ومحل

• روش کار

جامعه مورد مطالعه ، نمونه ، روش نمونه گیری ، روش و ابزار گرد آوری اطلاعات ، روایی و پایایی علمی ، تاییدیه کمیته اخلاق پژوهش ، روش اجرای پژوهش با ذکر جزئیات ، روش و نرم افزار تجزیه و تحلیل داده ها .

• یافته ها :

یافته های مهم و معنی دار و حتی غیرمعنی دار باید ذکر گردد .

• نتایج :

نتایج باید در راستای اهداف عنوان شده در قسمت مقدمه بوده و در آن مشخص نمودن نقاط قوت و ضعف و محدودیتهای مطالعه و کاربرد یافته های پژوهش نیز ذکر گردد

• نقد

این مرحله اختیاری است میتواند با نقدی در مورد متدولوژی و یافته های بدست آمده و بر شمردن نقاط قوت و ضعف خاتمه یابد.

فصل سوم

این فصل شامل روش پژوهش و ملاحظات اخلاقی می باشد.

۱- روش پژوهش (متدولوژی)

• نوع پژوهش

- نام نوع پژوهش باید ذکر شود.

- متغیرهای مورد مطالعه باید مشخص گردند. (متغیرهای مستقل و وابسته)

- گروههایی که در مورد آنها تحقیق انجام شده است باید مشخص شوند.

• جامعه پژوهش

- مشخصات جامعه باید بطور کامل توضیح داده شود.

- نمونه پژوهش

نمونه از جامعه پژوهش انتخاب می شود و برحسب نوع روش تحقیق حجم نمونه متفاوت می باشد.

برای تعیین حجم نمونه از روشهای مختلفی استفاده می شود:

مراجعه به تحقیقات گذشته

- استفاده از فرمول نمونه گیری

- مشخصات واحدهای مورد پژوهش:

که در این قسمت مربوط به مشخصاتی است که پژوهشگر برای واحدهای مورد نظر خود در نظر می گیرد و تحت عناوین زیر ذکر می گردد: این دو معیار فقط در یک قسمت باید ذکر شوند و نیازی ندارد که در هر قسمت پذیرش و حذف تکرار شوند.

- معیارهای پذیرش

- معیارهای حذف

- روش نمونه گیری

- روش نمونه گیری باید مشخص و کاملاً توضیح داده شود.

- چنانچه به گروههای مختلف تقسیم می شوند روش تقسیم بندی به گروه ها و نمونه گیری در هر گروه کاملا توضیح داده شود.

• محیط پژوهش

محیطی است که پژوهش در آنجا انجام می گیرد و باید بدقت توصیف شود و دلیل انتخاب محیط مورد نظر را باید ذکر نماید.

• گردآوری داده ها

الف : روش گردآوری داده ها :

با استفاده از شیوه های گردآوری داده ها میتوان اطلاعات لازم در مورد موضوع مورد پژوهش و شرایط محیط مربوط به آن را بدست آورد. تکنیک های جمع آوری اطلاعات عبارتست از:

- پرسشنامه
- مصاحبه
- مشاهده
- استفاده از اطلاعات و منبع موجود

ب - ابزار گردآوری داده ها:

جهت پرسشنامه : پرسشنامه

جهت مصاحبه: برنامه مصاحبه، فرم مصاحبه، پرسشنامه، ضبط صوت

جهت مشاهده: برگه مشاهده چک لیست (چشم، قلم، کاغذ، ساعت، ترازو، میکروسکوپ)

برای استفاده از اطلاعات و منبع موجود: فرم ثبت اطلاعات

در مورد ابزار حتما موارد زیر را باید مشخص نمود.

- این ابزار از کجا بدست آمده یا چگونه تهیه شده است؟

- شامل چند قسمت میباشد و هر قسمت شامل چه چیزهایی است؟

• خصوصیات ابزار گردآوری داده ها

هرگونه ابزار گردآوری اطلاعات باید دارای مشخصاتی باشد که اگر این مشخصات را نداشته باشد ارزشی ندارد.

دو مشخصه اصلی این ابزار عبارتست از:

الف : اعتبار علمی، روائی : ابزار باید معتبر بوده و دقیقا همان چیزی را که میخواهیم بتواند اندازه گیری نماید.

ب : اعتماد علمی، پایائی: منظور ثبات و پایائی اندازه گیری در زمانهای مختلف است یعنی اگر ما ابزار را بارها و بارها بکار بریم یک جواب را بدست آوردیم.

• نحوه استفاده از ابزار گردآوری داده ها

که در واقع همان روش کار است و باید دقیقا توصیف شود که تصویر کاملی از اینکه ابزار در چه شرایطی در مورد نمونه ها بکار گرفته شده و تکمیل شده است به خواننده بدهد.

• روش تجزیه و تحلیل داده ها:

اطلاعات پس از جمع آوری بصورت داده های خام بوده و بمنظور توجیح و تفسیر دقیق باید مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. داده ها تا زمانی که تجزیه و تحلیل نشده اند مفهومی نداشته و قابل استفاده نمی باشند.

جهت تجزیه و تحلیل داده ها پژوهشگر باید شناخت کافی از داده ها داشته باشد و از روشهای آماری مناسب استفاده نماید .

فصل چهارم

یافته های پژوهش

در این فصل پژوهشگر داده های جمع آوری شده را با تهیه و تنظیم جداول توزیع فراوانی خلاصه کرده و به نمایش میگذارد. جداول و شکل ها باید بگونه ای تنظیم و تدوین شوند که مستقل از بحث های کلامی فصل برای خواننده معنی و مفهوم داشته باشند.

• جداول

ابتدا جداول مربوط به مشخصات نمونه آورده می شود و در همین قسمت نیز توضیح داده می شود که چند جدول مربوط به مشخصات نمونه ها هستند. جداول باید دارای مشخصات ذیل باشد:

۱- جداول باید شماره داشته باشد.

۲- جداول باید عنوان داشته باشد. عنوان باید بطور کامل ذکر شود.

۳- در زیر جداول باید نکات برجسته هر جدول بیرون کشیده و توصیف شود.

- آنچه در عنوان جداول آمده نباید در زیر آن تکرار شود.

- در زیر جداول چنانچه شرح لازم است باید با درصد صحبت شود: استفاده از اکثریت و اقلیت و غیره لزومی ندارد.

- در صورت معنی دار بودن آزمون P. Value نوشته میشود.

• نمودارها

تصویر روشن تری از اطلاعات گردآوری شده را بدست میدهد و باید دارای تمام مشخصاتی باشد که برای جدول ذکر گردید.

- نمودارها نیز مانند جداول شماره می خواهند.

- عنوان نمودارها در زیر آن نوشته می شوند.

- در صورت لزوم ممکن است شرح مختصری از نمودار داده شود.

- نمودار میتوانند میله ای، ستونی (هیستوگرام) یا چند ضلعی یا دایره ای باشند

فصل پنجم

۱- بحث و بررسی یافته ها

در این قسمت یافته ها در رابطه با اهداف پژوهش مورد بحث قرار می گیرند و اینکه اطلاعات جمع آوری شده از تجزیه و تحلیل آماری آنها در مورد هر یک از اهداف پژوهش به چه پاسخی رسیده است .

بهتر است برای نتیجه گیری بهتر از اهداف ویژه به هدف کلی برسیم.

- یک به یک شماره اهداف ویژه را ذکر و با استفاده از نتایج جداول به بحث می پردازیم در اینجا جزئیات بحث می شوند و حتی گاهی لازم می شود که هر یک از سوالات پرسشنامه بطور کامل و جداگانه مورد بحث قرار بگیرد.

- یافته ها در ارتباط با یکدیگر و با درصد و نتایج آزمونها بحث می شوند.

- فقط نتایج گزارش نشده بلکه باید پژوهشگر در مورد آنها تعبیر و تفسیر نماید.

- در آنجا میتوان یافته ها را با تحقیقات دیگران ساپورت نموده یعنی از نتایج تحقیقات دیگران برای رد یا حمایت نتایج خود استفاده نمود.

- محدودیت صفحه وجود ندارد و باید بطور کامل بحث شود. (حدود ۴۵-۴۰ صفحه)

Conclusion

۲- نتیجه گیری نهائی

از طریق نتیجه گیری پژوهشگر ارزش و اهمیت تحقیق خود را نقد می کند و کوشش وی برای تعمیم دادن بر اساس یافته های تحقیق است.

- عقاید و تجربیات تحقیقی پژوهشگر نباید در نتایج تحقیق وی اثر بگذارد، توضیحات باید واقعی و عاری از هرگونه تعصب و فقط بر اساس یافته ها باشند.

- نتیجه گیری نهائی بر اساس فرضیه و سوالات پژوهش است یعنی در اینجا فرضیه ها و سوالات پژوهش است که مورد بحث قرار میگیرد.

- نتایج باید با ذکر تست های آماری ارائه شوند.

- در صورت داشتن فرضیه، با ذکر نتایج آزمونهای آماری مشخص شود که فرضیه قبول یا رد شده است.

- هر فرضیه باید بطور مشخص و جداگانه بحث شود.

- در صورت داشتن فرضیه لزومی ندارد در مورد ارتباط متغیرهای مداخله گرد صحبت شود.

- در نتیجه گیری نهائی گاهی با یافته های دیگران خود را حمایت می کنیم.

۳- پیشنهادات برای کاربرد یافته ها

پیشنهادات باید بر اساس یافته های تحقیق باشد.

- در این قسمت بر اساس یافته های تحقیق کاربرد نوشته می شود که ممکن است در آموزش پرستاری، خدمات پرستاری بالینی، یا برای تحقیقات آینده و یا ممکن است تکرار مجدد (توسعه بیشتر ابزار و یا استفاده از نمونه بزرگتر) باشد.

کاربردی که برای یافته های پژوهش نوشته می شود نباید صرفاً به قسمتهای مختلف پرستاری و مامائی محدود گردد.

- کاربرد یافته ها در مورد هر پژوهش اختصاصی بوده و باید دقیقاً بحث شود و از کلی گوئی باید اجتناب گردد.

- بهتر است لیستی از یافته ها تهیه شود و دقیقاً در مورد هر یک از آنها کاربرد نوشته شود.

- کاربرد یافته ها از متغیرهای اصلی شروع شده و بعد از آن بحث در مورد ارتباط بین متغیرهای مداخله گر پرداخته میشود.

Recommendation For Further Studies

۴- پیشنهاد برای پژوهشهای بعدی

از این قسمت است که میتوان موضوعات تحقیق را انتخاب نمود.

پیشنهادات برای پژوهشهای بعدی باید بر اساس یافته های تحقیق باشد.

یعنی بعضی از مواردی را که فکر میگردیم خواهیم یافت و نیافته ایم.

محدودیت هائی را که در طول تحقیق با آن روبرو بوده ایم که از یافته های پژوهش محسوب میشود و میتوان پیشنهاد داد که دیگران آنها را پیگیری و دنبال نمایند.

پیشنهادات برای هر تحقیقی اختصاصی بوده و کلی گوئی نباید شود.

برای هر مورد پیشنهاد خاص مطرح می شود که باید بصورت مستند آنرا استدلال نمود و اینکه چرا پیگیری یا پژوهش های بعدی لازم است.

منابع:

منابع باید با سیستم هاروارد نوشته شوند و در انتهای هر فصل منابع مربوط به آن فصل قرار داده شود.

مدیر پژوهش دانشکده

شیرین حجازی